

Şiire inanarak geçen bir ömür: İlhan Berk

Yalçın Armağan'ın İlhan Berk üzerine çalışması 'Şiirin Çizdiği: Edebiyat ve Şiir Üzerine Yazılar' dikkatle okunduğunda, nereye elini atsa oradan şiir çıkaran bir şairin, bir ömür şiire inanmakla geçirdiği hayatı görülür.

İlhan Berk'in ömür boyu şiir üzerine yazıp çizdikleri neredeyse anlam ve değişim kelimeleriyle özetlenebilir. **Bir yandan anlamsız şiir yazmak öte yandan da tutarlı bir poetika izlemeyip de sürekli değişen bir şiiri sürdürmekle itham edilen şair, aslında tam da bu iki kritik kavram üzerinden kendisini savunur.** Ona göre, "kendisinin hem değişmek hem de önceden belirlenmiş bir kurama göre hareket etmek gibi bir derdi yoktur". Bu onun için "şiiri türlü türlü anlamının mizacıdır". Ve bu mizaç zikzaklar çizen görüntüsüyle, "şiirin bütün olanaklarına açık olmak" yanında "bir çocuk gibi şiire bakmaktan" kaynaklanır. Şiiri anlam ve poetik tek tip duyarlık ekseninde görenler için tuhaf karşılanabilir bu tutum. Berk'e göre ise, "iyi bir şiirde anlam kaçınılmaz olarak hep vardır". İyi şiirler anlamlarını "bir şey anlatarak değil bir şeyi sezdirerek, duyurarak" bize sunarlar. **Öyle ise İlhan Berk'in anlama odaklanıp ne anlattığından öte, neyi duyurup neyi sezdirdiklerine bakmak gerekir.**

"Tek çizgili bir şiir yazan Nâzım Hikmet ve Yahya Kemal'in" aksine şiiri, insanın ve hayatın 'darboğaz'larında bir 'arama' eylemi olarak gören İlhan Berk, öyküsü olan şiire karşıdır. Planı ve manifestosu olan bir akıma bağlı olmayışı bundandır. Gerçi sonradan, İkinci Yeni ve anlamsız şiirin savunuculuğuna soyunacaktır ama zaten İkinci Yeni çoktan bu 'fırsat rantını' onun önüne sermiştir. "Dünyaya, dünya olarak bakmanın dışında bir önceliği olmayan ve kendisinin dünyayı yazmak için hayatta olduğuna inanan" bir şair için, değişim bir altın imkandır. **Hatta değişebilmek bir İlhan Berk hüneridir. "Benim şiirim yer sarsıntılarını gibi bozulup bozulup yeniden kurulmuştur", "Şiir yazan adam yenilgi**

ve bozguna yazgılıdır" diye düşünen ve bunu hayat olarak yaşayan İlhan Berk, modern şiirimizin en ilginç tecrübe-rinden birisi olarak temayüz eder.

Yalçın Armağan'ın İlhan Berk'in değişim ve oluşum dönemlerini de gözetenek hazırladığı çalışması 'Şiirin Çizdiği: Edebiyat ve Şiir Üzerine Yazılar' dikkatle okunduğunda, **Behçet Necatigil için yazdığı şiirde olduğu gibi nereye baksa ve nereye elini atsa oradan şiir çıkaran bir şairin, bir ömür şiire inanmakla geçirdiği hayatı görülür.** İlhan Berk adeta Türkçe, şiir olarak yaşasın diye yazmıştır. Doğaya bunca bağlılığı, şiirin meselelerine ve genç şairlere duyduğu eksilmez yakınlığı, 1930'ların sonundan 2000'li yılların ortalarına değin bütün duyurgalarıyla izlediği şiir akışı düşünüldüğünde İlhan Berk, Türkçe sözlüğe, şair olarak girmeyi hak eden nadir isimlerden birisidir.

Yalçın Armağan, İlhan Berk üzerinden şiirimizin ana duraklarını takip etmemize imkân veren bir **kitap** kurgusu çatarken, asıl İlhan Berk'i ve onun şiir eylemini şaşırmadan izlememize de imkân veriyor. Belki de 'Güzel İrmak Şairi', 'İkinci Yeni', 'Salt Şiirin İlkeleri', 'Yazmak Cehennemi', 'Bir Şiirin Oluşumu' bölümleri boyunca bütün parlıtısıyla şiiri düşünme, yazma, yaşama ve anlamlandırma dersleri de veriyor. Üstelik hiç bağırıp çağırmadan. Duya duya. Derinden ve samimice. Belki de "şairlik bir çeşit guruluk, dervişlik işidir" dediği için.

ŞİİRİN ÇİZDİĞİ: EDEBİYAT VE ŞİİR ÜZERİNE YAZILAR

İlhan Berk
Hazırlayan: Yalçın
Armağan
Yeni Kredi Yayınları
2019
464 sayfa, 42 TL.